

ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии Шурои диссертациони 6D.KOA-019 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон оид ба диссертатсияи Негматов Баходур Сафарович дар мавзуи «Тартиби соддакардашудаи пешбурди тафтиши судӣ дар муурофияи ҷиноятӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.09 – Ҳуқуқи муурофияи ҷиноятӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ)

1. Таҳқиқоти диссертациони Негматов Баходур Сафарович фарогирандаи ҷанбаҳои назариявӣ, қонунгузорӣ ва амалии тартиби соддакардашудаи пешбурди тафтиши судӣ дар муурофияи ҷиноятӣ мебошад, ки дар марҳилаи кунунӣ мубрамияти бештарро пайдо намудааст. Зеро, баъд аз соҳибистиклол гардидани Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қабули Кодекси муурофиявии ҷиноятӣ ҚТ дар ин марҳилаи рушди давлатдорӣ миллиӣ, то ба ҳол таҳқиқоти маҷмӯӣ, ба хусус, ба забони давлатӣ оид ба падидаи тартиби соддакардашудаи пешбурди тафтиши судӣ дар муурофияи ҷиноятӣ анҷом наёфтааст. Чунин ҳолат зарурати омӯзиши бештари ҷанбаҳои назариявӣ, қонунгузорӣ ва амалии тартиби соддакардашудаи пешбурди тафтиши судӣ дар муурофияи ҷиноятиро ба вуҷуд овард.

Қабули Кодекси амалкунандаи муурофиявии ҷиноятӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мавриди амал қарор гирифтани он аз 01-уми апрели соли 2010 таъйиноти асосии муурофияи судии ҷиноятиро тағйир дода, кафолатҳои ҳуқуқи айбдоршавандаро (судшавандаро) зимни ба амал баровардани пешбурди парванда мустаҳкам намуда, мақсад ва вазифаҳои навинро вобаста ба тақозои замон муқаррар намуд. Дар ин самт дар муҳлатҳои оқилона баррасӣ намудани парванда ва ба амал баровардани адолати судӣ аз рӯи парвандаҳои ҷиноятӣ дар таъмини ҳуқуқ ба ҳимояи судӣ нақши муҳим мебошад. Мутаассифона, рушди сатҳи ҷинояткорӣ дар мамлакат ба баамалбарории адолати судӣ аз рӯи парвандаҳои ҷиноятӣ дар умум ва дар муҳлатҳои оқилона баррасӣ намудани онҳо таъсири

худро мерасонанд. Таҳлилҳои оморӣ нишон медиҳанд, ки имрӯз ба судҳои салоҳияти умумидоштаи Ҷумҳурии Тоҷикистон миқдори зиёди парвандаҳои ҷиноятӣ ворид мегарданд, ки боиси афзун гардидани сарбории судҳо гардидасст. Ҳамчунин, ин ба таъмини ҳуқуқ ба ҳимояи судӣ низ бе таъсир намеронад.

Яке аз роҳҳои ҳалли масъалаи самаранок истифода намудани муҳлатҳои муурофиявӣ, кам намудани сарбории судҳо, дар муҳлатҳои муқарраршуда ва бо харҷи камтар баррасӣ намудани парвандаҳои ҷиноятӣ ин ба низоми муурофияи ҷиноятӣ ворид намудани тартиби соддакардашудаи тафтиши судӣ махсус меёфт. Дар ин қисмат махсус бояд қайд намуд, ки мутобиқ ба муқаррароти принсипи баробарии иштирокчиёни муурофияи судӣ баррасӣ намудани парванда, риояи дахлдори ҳуқуқу озодиҳои қонунии инсон ва шаҳрванд, таъмини ҳуқуқ ба ҳимояи судӣ, дар муҳлатҳои оқилона баррасӣ намудани парвандаҳо, суръатнокии тафтиши пешакӣ, бо тартиби соддакардашуда ва сарфаи ками вақт баррасӣ намудани парвандаҳо дар суд ва ғайра аз ҷумлаи масъалаҳои мебошанд, ки бояд дар қонунгузори муқаррар гардида, мавриди татбиқи веќеъбинона қарор гиранд. Тартиби соддакардашудаи пешбурди тафтиши судӣ имконият медиҳад, ки қувва ва воситаҳои муурофиявӣ оқилона тақсим ва ҳуқуқҳои конституционии шаҳрванд, аз ҷумла, ҳуқуқ ба ҳимояи судӣ ба таври дахлдор таъмин гардад. Бинобар ин зарур аст, ки тартиби соддакардашудаи тафтиши судӣ оид ба парвандаҳои ҷиноятӣ ҷоннок карда шавад.

Муқаррар гардидани падидаи тартиби соддакардашудаи пешбурди тафтиши судӣ дар муурофияи ҷиноятӣ тадриҷан мавқеи муҳимро зимни баррасии парвандаҳои ҷиноятӣ ишғол намуд. Таҳлилҳои оморӣ аз он шаҳодат медиҳанд, ки дар муҳлати амали Кодекси муурофиявии ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон шумораи парвандаҳои баррасишаванда муттасил зиёд шудааст. Ҳолатҳои қайдгардида ба тадқиқоти илмӣ тақони нав бахшида, арзиши амалии онро дар муурофияи ҷиноятӣ зиёд мегардонад.

Анҷом додани ин вазифаҳо бе таҳлили ҳамаҷониба ва амики илмии асосҳои ҳуқуқӣ ва фаъолияти ҳуқуқтатбиқкунии ба он асосёфта ғайриимкон мебошад. Ҳамзамон дар илми ҳуқуқшиносии ватанӣ тартиби соддакардашудаи пешбурди тафтиши судӣ умуман матлаби омӯзиши мустақил ва таҳқиқоти илмӣ қарор нагирифтааст. То имрӯз дар ин самт асосҳои концептуалии ин падида қорқард нагардида, асосҳо, шартҳо ва оқибатҳои ҳуқуқии татбиқи ин падида муайян карда нашуда, раванди анҷом додани он муносиб карда нашудааст.

Асосҳои ишорашуда бозгӯӣ онанд, ки масъалаҳои назария ва амалияи татбиқи тартиби соддакардашудаи тафтиши судӣ мавриди қорқард қарор дода нашудаанд ва бо мақсади тақмил додани қонунгузори милли ва баланд бардоштани натиҷабахшии баамалбарории адолати судӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ниёз ба таҳқиқоти илмӣ доранд.

Ҳамаи гуфтаҳои боло мубрамияти мавзӯи таҳқиқотро ҳам аз ҷиҳати назариявӣ ва ҳам аз ҷиҳати амалӣ муайян менамоянд.

2. Диссертатсияи мазкур таҳқиқоти илмии анҷомёфта буда, аз тарафи муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои ягонагии дохилӣ мебошад. Натиҷа, нуқтаҳои барои ғимоя пешниҳодшуда метавонанд дар назария, тақмили қонунгузорӣ, баргараф намудани мушкилоти таҷрибаи судӣ дар ин самт ва раванди таълим ба таври фаррох истифода шаванд, ки онҳо саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд. Бинобар ин, қайд намудан ба маврид аст, ки диссертатсия ба талаботи банди 31 ва 33 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мутобиқат мекунад.

3. Мавзӯ ва мазмуни таҳқиқот бо шиносномаи ихтисоси 12.00.09 – Ҳуқуқи муҳофизати ҷиноятӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ) мувофиқ буда, ба Шурои диссертатсионии БД.КOA-019, ки мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии

Тоҷикистон, ки ҳуқуқи қабули диссертатсияҳоро барои ҳимоя дорад, пешниҳод шудааст.

4. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 14 мақолаҳои илмӣ, аз ҷумла 5 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таъб расонида шудаанд, ки онҳо фарогирандаи мазмун ва моҳияти диссертатсия мебошанд. Теъдоди маводи чопшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ гардидааст, мувофиқ мебошад.

5. Дар таҳқиқоти диссертатсионии Негматов Б.С. истифодаи мавод бидуни иқтибос ба муаллиф ё маъхаз мавҷуд набуда, ҳамаи сарчашмаҳои истифодашуда бо ишора ба муаллиф ё маъхаз тавассути иқтибос ба расмӣ дароварда шудаанд, ки аз риоя шудани банди 37 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ гувоҳӣ медиҳад.

6. Дар рисолаи илмӣ ва дигар ҳуҷжатҳои пешниҳоднамудаи Негматов Б.С. маълумоти ғайривасеъадида намешавад.

Банди 61-и Низомномаи Шурои диссертатсиониро, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ гардидааст, ба роҳбарӣ гирифта, комиссия пешниҳод менамояд:

1. Диссертатсияи Негматов Баҳодур Сафарович дар мавзӯи «Тартиби соддакардашудаи пешбурди тафтиши судӣ дар мурофиаи ҷиноятӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.09 – Ҳуқуқи мурофиаи ҷиноятӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ) ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-019 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон пешниҳод шудааст, барои ҳимоя қабул карда шавад.

2. Муқарризони расмӣ аз рӯйи диссертатсия шахсони зерин таъин карда шаванд:

Ҳамроев Шухратҷон Садирович – доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, мудири кафедраи мурофиаи ҷиноятӣ ва криминалистикаи факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи славянии Россия-Тоҷикистон.

Қобилов Ботурхоҷа Қобилхоҷаевич – номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, мудири кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ, криминалистика ва пешгирии коррупсияи Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон.

3. Ба ҳайси муассисаи тақриздихандаи диссертатсия – «Академияи ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон» таъин карда шавад.

4. Барои нашри эълон оид ба ҳимояи минбаъда ва ҷойгир намудани автореферат дар сомонаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

5. Барои ҷопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис иҷозат дода шавад.

6. Санаи ҳимоя 30 декабри соли 2023, соати 10:00 таъин карда шавад.

Раиси комиссия:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор,
аъзои Шурои диссертатсионӣ

Назаров А.Қ

Аъзои комиссия:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор,
аъзои Шурои диссертатсионӣ

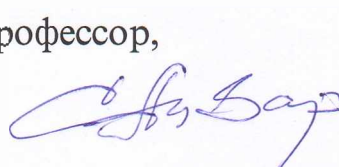

Азиззода У.А.

12.10.2023

Аъзои комиссия:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор,
аъзои Шурои диссертатсионӣ

Сафарзода А.И.